

Ven z papírového zdravotnictví

Z elektronizace musí mít přínos hlavně pacienti, říká šéf společnosti CompuGroup Medical Vladimír Přikryl.

ROZHOVOR

str. 12–13

Nezničitelný lidový vůz

Negativní zprávy na adresu automobilky Volkswagen se jen hrnou. Koncernu přesto rostou akcie i prodeje.

TÉMA

str. 6–7

CZK/EUR • 27,020 / 0,000 Kč
 CZK/USD • 23,873 / -0,014 Kč
 PX • 869,31 / -1,51%
 EURO STOXX 50 • 2938,09 / -0,45%
 ZLATO • 1279,93 \$ / +0,41%

KOMENTÁŘ: SOBOTKOVY NEBEZPEČNÉ NÁSTROJE / str. 14

Krátce

Bulovka zaplatí Praze za nájem desítky milionů

Nemocnice Na Bulovce se smiřuje s tím, že dá ročně Praze za nájem desítky milionů korun. Ještě předloni Bulovka platila symbolických deset tisíc. Praha chce nově 34 milionů. **str. 3**

AVE CZ a Pražské služby spojily síly v boji o odpad

Očekávaný střet o svoz pražského odpadu za více než 12 miliard korun se nekoná. Městská firma Pražské služby nakonec získala zakázku na deset let v konsorciu s odpadářskou společností AVE CZ. **str. 4**

Hypoteční byznys bank za Pyrenejemi se hroutí

Spolu s pádem úrokových sazeb hluboko do záporu stojí portugalské i španělské banky před hrozbou, že začnou platit svým hypotečním dlužníkům. **str. 8**

Letecké nebe zaplní obří A380 z druhé ruky

Na trh zamíří první použité Airbusy A380. Zájemci z řad nízkonákladových aerolinek se jen hrnou. **str. 8**

prečtete si:

SPECIÁL
Vzdělávání

Vláda svléká Čechy do naha

Sobotkův kabinet schvaluje **stále další zákony a registry, které komplikují podnikání a zasahují do soukromí lidí**. Spolu s tím posiluje ochrana úředníků a policistů, rozšířily se pravomoci tajných služeb. Vzniknout má téměř nekontrolovatelná prokuratura. **UDÁLOSTI / str. 2**

SCHVÁLENO

- Kontrolní hlášení k DPH
- Elektronická evidence tržeb
- Zvýšení trestní odpovědnosti firem
- Blokování internetu
- Zadržení legálně držené zbraně

PŘED SCHVÁLENÍM

- Prokazování původu majetku
- Registr bankovních účtů
- Registr pacientů s rodnými čísly
- Registr smluv

Zápisník
Pavla Otta

Chudák Andrej

První místopředsedkyně Poslanecké sněmovny za ANO Jermanová uspořádala pracovní oběd s názvem Káva s Jarkou. Údajně to byla variace na oblíbenou Koblihu s Andrejem.

Babišovci ale nenabízejí jen nealko a koblihy. Na návštěvě Karlovarského kraje uspořádali diskuzní setkání „Přijďte na pivo s Andrejem Babišem“. Úplně to nevyšlo, šéfa ANO místní podnikatelé v pohostinství vyplnili za elektronickou evidenci tržeb. Ani přítomnost žokeje Váni nepomohla.

Babiš to má vůbec těžké, vynadal mu i premiér Sobotka. Vadilo mu, že ministr chyběl na poradě vlády o čerpání dotací z EU a že nedokončil audit, bez něhož Brusel nepošle peníze. Babiš vzkázal, že má důležitější věci na práci, čímž myslel právě návštěvu Karlovarska. Tam nerozdával jen koblihy a nepíjel pivo. Vzal si bílý plášť se stetoskopem a zavítal za zdravotníky.

Asi proto, že napřesrok začne prezidentská kampaň, je vlídnější i Miloš Zeman. Jmenoval všech dvaapadesát kandidátů na profesory. Neodmítl dokonce ani Evu Králikovou, která ho kritizovala za výrok, že začít kouřit po sedmdvaceti není zdraví škodlivé.

Deník čínské komunistické strany napsal, že kulturní revoluce byla katastrofální chyba. Další rána pro české stalinisty Semelovou a Skálu, kteří zaznamenali nevyšlu na partajním sjezdu.

Protagonisté dne

Andrea VRBOVSKÁ

ŠEFKA NEMOCNICE NA BULOVCE

Smíruje se s faktem, že nemocnice zaplatí za nájem Praze přes patnáct milionů korun ročně. Ještě předloni to bylo symbolických deset tisíc.

str. 3

Vladan HEJNIC

JEDNATEL COLPIRIO.COM

Nová marketingová platforma od českých vývojářů, která umožňuje personalizaci internetové reklamy, právě míří na německý trh.

str. 4

Donald TRUMP

KANDIDÁT NA PREZIDENTA USA

Holedbal se, že by si mohl volební kampaň zaplatit ze svého. Analýza ale ukázala, že by na to neměl, aniž by prodal či zastavil svůj majetek.

str. 10

Opozice: Babiš rozšíří špiclování účtů

Nejvýznamnější registry, které komplikují podnikání a zasahují do soukromí

Finanční správa bude shromažďovat informace o majetku. Pokud hodnota neevidovaného majetku firmy nebo občana převyšuje sedm milionů korun, vyzve poplatníka k prokázání původu majetku a případně ho zdaní. Důkazní břemeno neponese stát, ale daný subjekt.

Cílem je rozkrýt, za co stát a samosprávy utrácí peníze. Zákon nedosáhne kromě ČEZ na Poslaneckou sněmovnu, Senát či politické strany. Zákodáři navrhnou výjimky pro další firmy s podílem státu, kraje a samospráv a všechna zdravotnická zařízení.

Za Sobotkovy vlády výrazně přibylo centrálních databází o firmách i občanech. Poslanecká sněmovna má už brzy schválit další registr, který shromáždí čísla všech bankovních účtů.

Pavel Otto

Snaha vlády dohlížet na firmy i občany a shromažďovat co nejvíce informací o jejich podnikání, majetkových poměrech a zdravotním stavu se blíží k dalšímu milníku. Zřejmě už do prázdnin schválí Poslanecká sněmovna zákon o centrálním registru účtů ministra financí Andreje Babiše (ANO).

Ke kontrolním hlášením k DPH a elektronické evidenci tržeb tak přibude další rozsáhlá databáze, která státu umožní přístup k číslům bankovních účtů všech právnických a fyzických osob. K původnímu požadavku sledovat i zůstatky na účtech se podle opozice Babiš vrátí. V tomto volebním období to však nestihne.

Norma má pomoci v boji s daňovými úniky, praním

špinavých peněz a financováním terorismu. Finanční a celní správa, orgány činné v trestním řízení, zpravodajské

služby a finančně analytický útvar Babišova ministerstva jediným dotazem zjistí, kde mají

Opozice varuje před tím, že Babiš přitvrdí a vrátí se k původnímu záměru, aby se úředníci a policisté dostali i k údajům o pohybech na účtech.

firmy a lidé vedeny účty. V současnosti musí oslovit na osm desítek finančních institucí, které jsou na trhu, což je velmi zdoluhavé.

„Souhlasíme s bojem proti podvodníkům, ale to neznamená, že na každého slušného člověka bude veden registr. Že o nás musí Velký bratr všechno vědět,“ prohlásil poslanec opoziční ODS Marek Benda.

Riziko vidí opozice hlavně v tom, že Babiš po čase přitvrdí a vrátí se k původnímu záměru,

Má přinést zvýšení daňového inkasa o patnáct miliard korun ročně. Už od prosince se bude vztahovat na restaurace a hotely. Podle odhadů patnáct procent hospod. zkrachuje. Další informace o podnikatelích získává stát od začátku roku pomocí kontrolních hlášení k DPH.

Soustředí data o všech pacientech, jejich nemocech, sociální situaci či pracovním zařazení. Podle zastánců jde jen o sloučení několika stávajících databází. Kritici namítají, že registr bude obsahovat i rodná čísla pacientů, takže bude zasahovat do soukromí.

aby se úředníci a policisté dostali také k údajům o pohybech na účtech a o tom, kolik je na nich peněz. Z požadavku Babiš vycouval, když narazil na odpor centrální banky. Obavy opozice ministerstvo financí odmítlo s tím, že registr začne fungovat až po šestnácti měsících od chvíle, kdy zákon vstoupí v platnost. Tedy až po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017.

„Jakmile to jednou chtěl, nelze vyloučit, že to nebude chtít v budoucnu. Babiš má ambice získat daleko více citlivých informací. Když to dáme do souvislosti s dalšími fyziovskými registry, které prosadila tato vláda, je to opravdu nebezpečné,“ uvedl předseda TOP 09 Miroslav Kalousek. Strana včera zveřejnila dokument Seznam nesvobody, kde vypočítává dopady dalších vládních registrů a omezení pro občany.

Možnost získávat informace a trestat přinese státu i pro jednatelství norma o prokazování původu majetku nebo už poslanci schválený nový zákon o hazardu, podle něhož budou muset poskytovatelé internetového připojení blokovat webové stránky s nepovolenými hrami. Kritici opatření hovoří o průlom do svobody internetu, jaký zde dosud nebyl. **NÁZORY str. 14**

Praha zdraží Bulovce nájem o tisíce procent

■ Jednání o výši nájmu Bulovky pokračují. Novou, tučnou částku bude nemocnice platit městu patrně od ledna.

Vedení Nemocnice Na Bulovce se smiřuje s tím, že hlavnímu městu za nájem nemovitostí vydá kolem dvaceti milionů ročně. Zatímco většina nemovitostí na Bulovce patří Praze, nemocnici řídí ministerstvo zdravotnictví. Ještě předloni platila Bulovka symbolické nájemné deset tisíc korun. Teď Praha žádá 34 milionů korun ročně. To by znamenalo zvýšení o 34 tisíc procent.

Ředitelka Bulovky Andrea Vrbovská se snaží vyjednat částku pod dvacet milionů.

„Chápeme, že se smluvní vztah musí narovnat,“ uvedl mluvčí nemocnice Martin Šálek. „Naše představa je proti představě Prahy asi poloviční,“ dodal.

Pracovní skupiny se dohadují také o dalších bodech správcovské smlouvy včetně pravidel pro drobné investice či výpovědní lhůty. „Víme, že budeme hledat kompromis,“ sdělil pražský radní pro zdravotnictví Radek Lacko (ANO). Všechny peníze z nájmu vloží Praha do investic. „Vnitřní dluh Bulovky je v řádech miliard,“ doplnil Lacko. Jak deníku E15 potvrdily obě stra-

ny, nová výše nájemného by se mohla počítat od příštího ledna. Už od loňska platí Bulovka Praze kromě zmíněných deseti tisíc korun ročně ještě za nájem nového pavilonu

sedm milionů korun ročně. Rekonstrukce pavilonu laboratoří stála téměř 400 milionů korun a zaplatilo ji město.

Chystá se i rekonstrukce chirurgického pavilonu v obdobné hodnotě. Bulovka byla dlouhodobě ztrátová a stát ji několikrát oddlužoval. V poslední době se ale hospodaření zlepšuje. /ač/

Rozhovor s Radkem Lackem čtěte na **E15.cz**

Nové nájemné, které žádá Praha, by znamenalo zvýšení o **34 tisíc** procent.

Krátce

Potvrzeno: Guvernérem ČNB bude Rusnok

Prezident Miloš Zeman jmenoval členy bankovní rady České národní banky Vojtěcha Bendu a Tomáše Nidetzského. V bankovní radě nahradí od července guvernéra centrální banky Miroslava Singera a člena rady Kamila Janáčka. Prezident zároveň potvrdil, že novým guvernérem se stane Jiří Rusnok.

Podvody s mákem řeší po Máchově jiný žalobce

Novým žalobcem v kauze fiktivních obchodů s mákem, rozinkami či kmínem, u nichž vznikla podle obžaloby škoda až 1,8 miliardy korun, se stal František Novák. Příklad převzal po své kolegyni Dagmar Máchové. Ta o své případy přišla po policejním zásahu, který se týkal vyšetřování úniku informací. **Více E15.cz**

Odhad: HDP roste meziročně o 3,1 procenta

Růst hospodářství v prvním čtvrtletí zpomalil meziročně na 3,1 procenta. Mezičtvrtletní růst HDP ale mírně zrychlil na 0,5 procenta. Plyne to z předběžného odhadu Českého statistického úřadu. Růst překonal o šest desetin procentního bodu průměrné odhady analytiků. **Více E15.cz**

Sobotka žádá, aby Babiš zdůvodnil nepřítomnost

Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) chce, aby mu ministr financí Andrej Babiš (ANO) vysvětlil, proč minulý týden nebyl na jednání o čerpání evropských dotací. Sobotka napsal Babišovi dopis, ve kterém mu rovněž vytýká, že jeho úřad nezpracoval klíčový dokument. Informoval o tom server iHNed.cz. /čtk/

INZERCE

Exkluzivní nové byty v centru Prahy

Rezidence
PARK NIKOLAJKA

Nově dokončené exkluzivní byty 1+kk až 5+kk v prestižní vilové čtvrti na Smíchově blízko Malé Strany, obklopené zelení a s nádhernými výhledy.

www.park-nikolajka.cz

**POSLEDNÍ ETAPA
V PRODEJI OD JARA**

Foto: profimedia.cz

AVE CZ a Pražské služby spojily síly v boji o odpad

■ Vítěz soutěže o zakázku za více než 12 miliard má svázat odpad od srpna.

Jan Stuchlík

Očekávaný střet o svoz pražského odpadu za více než 12 miliard korun se nekoná. Městská firma Pražské služby do desetiletého tendru nakonec vstoupila v konsorciu s odpadářskou firmou AVE CZ, která patří do holdingu EP Industries Daniela Křetínského. Obě firmy se už teď dělí o svoz odpadků, který zajišťuje pražský magistrát, v poměru dvě ku jedné. Navíc AVE CZ drží v Pražských službách 19,3 procenta akcií.

Obálky s nabídkami, z nichž magistrát vybere tu s nejnižší cenou, se otevíraly v pondělí. „Nabídku jsme podali v rámci konsorcia s Pražskými službami. Byli jsme tak schopni využít všech stávajících kapacit v Praze, ať už jde o nádobu, svozovou techniku, spalovnu Malešice či rezervní kapacity skládek,“ vysvětluje Jana Vondráková, mluvčí AVE CZ. Spojení

potvrdil i mluvčí Pražských služeb Radim Mana.

Do hry chce promluvit také společnost Komwag. Partner, s nímž firma do tendru vstoupila, mluvčí Komwagu Marta Blumtrittová neuvedla. Podle některých informací by firma měla figurovat v rámci nabídky Pražských služeb a AVE CZ. Pražský magistrát na otázky ohledně tendru neodpověděl.

Praha hodnotu desetileté zakázky odhadla na 12,8 miliardy korun bez daně z přidané hodnoty. Účastníci tendru své cenové nabídky odmítli sdílet. Vondráková nicméně tvrdí, že AVE CZ s Pražskými službami se dostaly s cenou pod 12,8 miliardy. Cena za nakládání s odpadem se bude podle dokumentace k veřejné zakázce zvyšovat, jen pokud inflace přesáhne dvě procenta.

Magistrát po několikaletém přešlapování vypsál nový tendr letos v lednu. Praha požaduje, aby z černých

popelnic skončilo na skládkách maximálně 10 procent odpadu. Zbytek se jako dosud bude spalovat v Malešické spalovně, která patří Pražským službám a v příštích letech projde modernizací za miliardu korun. Vítěz tendru začne odpad svážet od letošního srpna.

Původně se očekávalo, že Pražské služby budou o pražskou zakázku s AVE CZ soupeřit. Praha se také snažila získat akcie, které v městské firmě drží Křetínského společnost, aby mohla svoz odpadu bez soutěže přiklepnout Pražským službám. Jednání o odkupu akcií však skončilo neúspěchem. Během přípravy a vyhodnocování tendru město s AVE CZ o transakci nejednalo.

Do smlouvy o svozu odpadu si město dalo pojistku, aby mohlo zamýšlený převod odpadového hospodářství v budoucnu uskutečnit. Bez udání důvodu ji může vypovědět po dvou letech s roční výpovědní lhůtou.

Pod
**12,8
miliardy**
korun se vešla nabídka
AVE CZ a Pražských
služeb.

Platforma Colpirio jde na německý trh

Marketingová platforma Colpirio.com od českých vývojářů, která umožňuje personalizaci internetové reklamy, prorazila na německý trh. V současnosti ji vedle Česka využívají zadavatelé v Polsku a Maďarsku, na Slovensku, v Turecku a v Rumunsku.

Colpirio.com je technologie, která umožňuje lepší a efektivnější marketingovou komunikaci založenou na analýze budoucích potřeb a chování uživatelů internetu.

Umí získávat anonymizovaná data o chování uživatelů, analyzovat je, srovnat s nabídkou inzertů a zobrazit jim v pravý čas takovou nabídku, která skončí s největší pravděpodobností nákupem. Český projekt aspiruje stát se alternativou tradičních reklamních sítí, jako je například Google.

„Zjednodušeně řečeno, Colpirio.com prostě ví, po čem zákazníci touží, ještě

dříve, než to řeknou,“ uvedl ředitel projektu Vladan Hejnic. Podle něho unikátnost platformy spočívá v tom, že jako jediná v regionu pracuje s daty v reálném čase a predikuje chování každého jednotlivého uživatele. Colpirio.com pracuje s téměř sedmi miliony pro-

filů v České republice a má dosah na 87 procent internetové populace.

Platformu pilotně využívá například Home-Credit pro svůj produkt Japonské půjčky anebo

Samsung pro uvedení nového mobilního telefonu S7. Na projektu již od minulého roku pracuje bezmála 30 vývojářů ze tří firem. Společnost Gauss Algorithmic dodala technologie pro cílení a zpracování velkých dat, Internet Billboard infrastrukturu a technologie pro servírování reklamy a VIVnetworks.com technologie pro personalizovaný marketing a síť spolupracujících e-shopů. /čtk/

Technologie umí pomocí analýzy dat o chování uživatelů předložit nabídku, která pravděpodobně skončí nákupem.

Krátce

Air Telecom a IZIP mají nového majitele

Investiční fond Nordic Investors získal českého operátora Air Telecom, provozujícího síť U:fon, a švýcarskou společnost eHI eHealth International, která vlastní akcie firmy IZIP. Plánuje obě akvizice propojit a prosadit se v oblasti elektronizace zdravotnictví. Fond uvedl, že garantuje ochranu dat 2,5 milionu klientů, kteří jsou v systému IZIP.

Tržby Exim tours klesly na čtyři miliardy

Tržby největší české cestovní kanceláře Exim tours loni klesly kvůli nižším cenám zájezdů o sedm

procent na čtyři miliardy korun. Zisk před zdaněním se snížil meziročně o desítinu na 157 milionů korun. Služby cestovní kanceláře využilo 265 tisíc klientů. Podíl společnosti na trhu loni vzrostl na 25 procent.

Tsubaki zaměstná na Kolínsku desítky lidí

Japonská firma Tsubaki, která vyrábí a montuje součástky k motorům s pohonnými řetězy, zahájila stavbu závodu v zóně Kolín-Ovčáry. Investice za 440 milionů korun má být dokončena v březnu 2017. Firma v prvních dvou letech provozu počítá s náborem 30 až 50 lidí, časem by továrna mohla přinést až 90 míst. /čtk/

DĚLNÍK. Nejen nostalgické jízdy, ale i pravidelné linky na objednávku Jihočeského kraje čekají lokomotivu řady E422.

Bechyňku obslouží historické stroje

Jan Šindelář

Na unikátní jihočeskou trať z Tábora do Bechyně se letos vrátí dva historické stroje. České dráhy zde ve spolupráci s Národním technickým muzeem a Jihočeským krajem budou od počátku června do konce srpna vypravovat vlaky v čele s legendárními elektrickými lokomotivami Elinkou a Bobinkou.

Lokomotiva Elinka pamatuje zahájení provozu na trati v červnu 1903. Letos bude nasazena jen na osm dní.

Kapesní Bobinu řady E422 vyrobili v polovině padesátých let v závodech V. I. Lenina, což byl tehdy název Škody Plzeň. Ještě o padesát let starší je Elinka, tedy stroj s označením M400.01. Tato lokomotiva z majetku Národního technického muzea pamatuje zahájení provozu na takzvané Bechyňce v červnu 1903; šlo o první elektrifikovanou trať na území Rakouska-Uherska. V létě bude v provozu osm dní a pro jízdu bude nutná rezervace. U zrodu Bechyňky před 113 lety stál konstruktér František Křižík. Je to zřejmě jediná trať ve střední Evropě, kde funguje stejnoměrná napájecí soustava s napětím 1500 voltů.

O nostalgické jízdy přitom půjde jen částečně, druhá jmenovaná lokomotiva bude o sobotách a nedělích tahat pravidelné vlaky na objednávku kraje. Ve vlacích tak bude platit běžný tarif Českých drah včetně přepravy jízdních kol.

PPF banka měla loni rekordní zisk

■ Objem úvěrů klientů stoupl o desetinu na téměř 26 miliard korun.

PPF bance stoupl v roce 2015 čistý zisk meziročně o 595 milionů na 1,295 miliardy korun. Jde o nejvyšší zisk za dobu existence banky. Všem bankám v Česku dohromady stoupl loni podle dat ČNB čistý zisk meziročně o 3,6 miliardy na 66,9 miliardy korun.

„Zisku se nám podařilo dosáhnout navzdory složité situaci na stagnujícím českém bankovním trhu, který je charakteristický nízkými úrokovými sazbami, nárůstem konkurence, přebytkem likvidity a poklesem marží,“

komentoval výsledky generální ředitel banky Petr Jirásko.

Čistý úrokový výnos banky poklesl meziročně o 18 procent na 1,74 miliardy korun. Pokles je rovnoměrný jak u úrokových výnosů, tak u nákladů a souvisí s vývojem úrokových sazeb. Čisté výnosy z poplatků a provizí klesly v roce 2015 o deset procent na 253 milionů korun.

Celková aktiva banky dosáhla loni 103,1 miliardy korun. Mírný pokles objemu bilanční sumy o pět procent

souvisí s řízením pasiv ke konci roku. Objem úvěrů klientům stoupl loni o desetinu na 25,8 miliardy korun.

Hlavním zdrojem financování zůstaly vklady klientů, které ke konci roku klesly na 59 miliard. Tento pokles byl kompenzován nárůstem závazků z dluhových cenných papírů, za kterým stojí zejména růst objemu depozitních směn.

PPF banka je součástí mezinárodní investiční skupiny PPF. Podíl 6,7 procenta drží hlavní město Praha.

/čtk/

Na **59 miliard** klesly vklady klientů, hlavní zdroj financování banky.

Stavebnictví mírně vzroste

České stavebnictví by mělo letos vzrůst o jedno procento, v příštím roce o 1,5 procenta. Tržby stavebních firem by v letošním roce měly stoupnout v průměru o 1,6 procenta. Vyplývá to z Kvartální analýzy českého stavebnictví, kterou zveřejnila společnost CEEC Research ve spolupráci s firmou SGCP, divize Weber. V dubnu společně oslovily ředitele 113 domácích stavebních firem.

Oproti lednovému průzkumu jsou čeští stavaři

pesimističtější. Tehdy očekávali pro letošek růst sektoru o 2,4 procenta, pro

Stavební firmou roku je opět Strabag

Cenu TOP Stavební firma za rok 2015 obhájil Strabag. V soutěži CEEC Research hodnotí veřejné zadavatele vybrané firmy podle kvality, dodržení lhůty a dohodnuté ceny. Druhé místo obsadil Colas, třetí byla Skanska.

příští rok o dvě procenta. V dubnu předpokládaly mírný růst dvě třetiny firem, zbytek počítá s poklesem. „Pro letošek očekáváme, že se vyřeší problémy kolem posuzování vlivu staveb na životní prostředí a rozběhnou se práce na velkých infrastrukturních projektech. Optimisticky se díváme na soukromý sektor, který táhne snadná dostupnost úvěrů,“ uvedl finanční ředitel Skanska ČR a SR Patrik Choleva. /čtk/

NA ROKY. Developer CTP začal s bouráním bývalé brněnské textilní továrny Vlněna. Na jejím místě se má postupně stavět komplex administrativních budov. Později mohou přibýt i domy s menšími byty. Revitalizace areálu má trvat 10 až 12 let a kancelářské budovy se budou stavět podle poptávky na trhu.

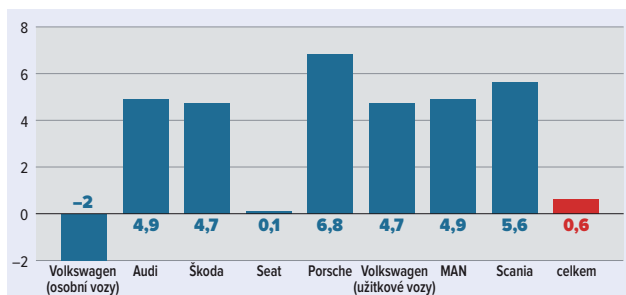
Volkswagen je pod nepřetržitou palbou. Ale žije

■ **Negativní zprávy** na adresu největší evropské automobilky se jen hrnou. O to víc je zarážející, že koncernu od vypuknutí skandálu s podvodným měřením emisí **rostou prodeje a vzrůstají i akcie.**

Německý automobilový gigant čelí řadě žalob. Naposledy se do něj pustil norský státní ropný fond. Kvůli skandálu s emisemi se snížila hodnota podílu, který fond v automobilce drží.

Fond vlastní 1,64 procenta akcií Volkswagenu. Na konci loňského roku činila hodnota tohoto podílu 750 milionů dolarů, o stovky milionů dolarů méně než před vypuknutím skandálu. Fond proto usiluje o odškodné za vzniklou ztrátu.

Vývoj prodeje značek koncernu Volkswagen
(leden—duben 2016 meziročně v procentech)

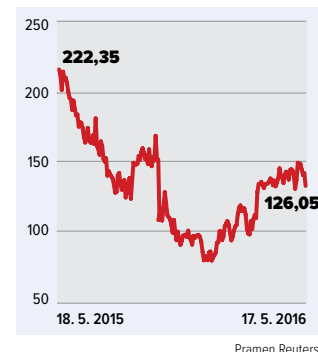
Pramen: vw

KOSTRBATÁ CESTA ZPĚT

Bohužel pro Volkswagen není dne, aby se neobjevila další „poplašná“ zpráva. Proto je až s podivem, jak se německý koncern drží. Akcie po prudkém poklesu znovu pomalu stoupají vzhůru. A stejně tak prodeje automobilů.

Ty po vypuknutí aféry zamrzly, skupina Volkswagen sdružující dvanáct značek se loni musela vzdát ambice stát se světovou jedničkou. Dubnové prodeje koncernu to potvrdily – letos 853 300 automobilů, loni 853 200. Dařilo se v Evropě a Severní Americe, naopak klesl odbyt na jihoamerickém trhu (–18,2 procenta), zejména v kolabující Brazílii.

Vývoj akcií VW /eur/akcie/

Pramen: Reuters

Dobré výsledky ostatních značek srážela ta hlavní. Dodávky osobních aut VW meziročně klesly téměř o čtyři procenta na 477 tisíc vozů. Jen o něco lepší to bylo s jejich odbytem v období leden až duben (–2 procenta).

AMERICKÁ KARTA

Volkswagen doufá, že už příští měsíc vyřeší skandál ve Spojených státech, kde je pod největším tlakem, a bude se moci vrátit ke svým dřívějším plánům. Řešení načrtl v dubnu. V USA odkoupí zpět nebo opraví zhruba půl milionu vozů s dieselovými motory. Zřídí také fondy, z nichž bude uspokojovat nároky zákazníků a uhrazovat pokuty za poškozování životního prostředí.

Člen představenstva zodpovědný za prodej a marketing Jürgen Stackmann řekl, že Volkswagen chystá představení nového crossoveru, a hlavně elektromobilů. Ty by měly značku vylepšit pověst. „Nevymýšlíme defenzivní strategii. Chceme nejen získat znovu pevnou půdu pod nohama, ale znovu růst,“ řekl sebejistě Stackmann.

Mnozí však plány zpochybňují. Již před skandálem měl Volkswagen velké problémy se v USA prosadit. Jen pomalu představoval nové modely a nezachytil tamní trendy. V současnosti Američané kupují hlavně vozy SUV a pick-upy. Volkswagen však nabízel kompaktní auta a sedany střední velikosti. Nový sportovně užitkový

BOJ O DŮVĚRU. Volkswagen v těchto dnech zahajuje celoněmeckou informační kampaň, jejíž náplní mají být přímé rozhovory na lokální úrovni. Téma hovorů je jasné: svolávání vozidel, technická řešení a náprava emisního skandálu.

STÁLE ATRAKTIVNÍ. V Česku zájem o vozy Volkswagen nepolevuje. Značka zaznamenala podle SDA od ledna do dubna nárůst registrací o 9,51 procenta (7866 aut).

vůz s třemi řadami sedadel a novou generací Tiguanu představí až příští rok.

Letos podle IHS Automotive spadnou prodeje vozů značky VW v USA na 310 tisíc aut (od ledna do dubna klesly o 12 procent), příští rok však vzrostou na 405 tisíc a v roce 2022 na 491 tisíc. Podle Arndta Ellinghorsta, analytika Evercore ISI, aféra a hledání nápravy na pověsti značky ulpí. „Američané na to ale rychle zapomenou,“ dodal.

BOLESTNÉ ZTRÁTY

Volkswagen odhaduje, že ho celý skandál bude stát

16 miliard eur, z toho sedm miliard vydá za soudní spory. S americkou vládou se již dohodl na zpětných odkupech vozů a opravách softwaru. Vyčlenil na to částku téměř 8,7 miliardy eur.

Loni kvůli nákladům spojeným se skandálem kolem obcházení testů emisí koncern vykázal rekordní celoroční ztrátu 1,6 miliardy eur. V roce 2014 přitom vydělal téměř 11 miliard eur.

Stranu připravil

Jaroslav Matějka

Matthias Müller: Pravdu odhalíme

Když Matthias Müller přijel poprvé do Spojených států, Američany rozpálil. Očekávali od něho omluvu. Té se dočkali, ale také malé lekce v technokratické. Řekl jim, že společnost nelhala, skandál charakterizoval jako „technický problém“. Přitom právě Američané jsou tak hákliví na to, když se nehraje férově.

Chybu si Müller uvědomil. O několik týdnů později se omluvil přímo Baracku Obamovi. Stalo se tak při „dvouminutové“ konverzaci s americkým prezidentem při jeho návštěvě Hannoveru. „Využil jsem příležitosti se osobně omluvit za tu záležitost,“ řekl Müller během výroční konference společnosti ve Wolfsburgu.

Zde také natvrdo pojmenoval největší problém. Netkví v kvalitě nabízených vozů, ale v nedůvěře. „Pravidla byla porušena, hranice překročeny. To je velmi bolestné. Víme, že jsme zklamali mnoho lidí,

kterí Volkswagenu věřili. Přijímáme za vše odpovědnost. A opakují, že uděláme všechno pro to, abychom znovu důvěru získali.“

Výsledky značky VW za první čtyři měsíce letošního roku však ukázaly, že to zatím jde ztuhla. Sice se od ní zákazníci neodvrátili, ale růst se zastavil. Nevýrazný výsledek celého koncernu zachraňovaly další značky – Audi, Porsche, Škoda.

Je očividné, že koncernu neprospělo ani mlčení kolem viníků. Proslychá se, že v celém skandálu, který bude stát miliardy, bylo namočeno 10 až 20 lidí. Müller prozatímni vyšetřování nekomentoval, všichni přitom očekávali jeho rozhodná slova. Pouze lakonicky sdělil: „Společnost odhalí pravdu a poučí se z ní.“

Od chvíle, co se ujal funkce generálního ředitele, bylo přesto zřejmé, že otěže uchopil pevně. Němečtí zaměstnanci reptali, ale přijali o třetinu snížené bonusy za loňský rok, Müller zvládl i rozruch kolem odměn vrcholných manažerů.

Také řekl, že Volkswagen představí nový elektrický vůz s dojezdem na jedno nabití baterií do 500 kilometrů a do roku 2020 představí skupinu více než 20 nových modelů.

A hlavně odstartoval reorganizaci dříve rigidně řízené společnosti. Rychle se odpoutal od stylu práce svého předchůdce Martina Winterkorna. „Letos transformaci skupiny ještě zrychlíme. Naším cílem je, aby již v roce 2017 koncern pracoval mnohem efektivněji.“

„Skupina pod Müllerem chce představit

20

nových modelů aut do roku 2020.

Prvních tisíc vozů

Koncern VW v Česku rozeslal pozvánky do servisů majitelům prvních zhruba tisíc vozů postižených emisní aférou. Bezplatný zákrok má trvat 30 až 60 minut. V Česku se akce bude týkat asi 58 tisíc vozů VW, Audi a Seat a přibližně 106 tisíc aut Škoda. V servisech jim bude aktualizován software řídící jednotky. V první vlně půjde o modely VW Amarok, VW Golf, Audi A4, A5 a Q5 a Seat Exeo s motory 2.0 TDI.

Foto Reuters

Výsledky

Philip Morris ČR

Tabákové společnosti v letošním prvním čtvrtletí meziročně vzrostly konsolidované tržby bez spotřební daně a DPH o 9,3 procenta na 2,5 miliardy korun. Celkový odbyt se zvýšil o 7,4 procenta na 2,9 miliardy cigaret. Vyplývá to ze zprávy pro akcionáře, kterou včera firma zveřejnila. Konsolidované tržby vzrostly zejména díky příznivému vývoji prodeji v Česku i na Slovensku a díky vyšším tržbám z výrobních služeb. Při vyloučení vlivu měnového kurzu se v porovnání s předchozím rokem zvýšily o 9,8 procenta. Tržby v tuzemsku bez spotřební daně a DPH vzrostly o 7,5 procenta na 1,3 miliardy korun. Celkový trh cigaret v České republice vzrostl o odhadovaných 7,2 procenta na 4,5 miliardy kusů cigaret.

Vodafone

Hrubý provozní zisk britského mobilního operátora v loňském fiskálním roce klesl o 2,5 procenta na 11,6 miliardy liber (401,7 miliardy korun). Bez zahrnutí vlivu změn směnných kurzů však vzrostl o 2,7 procenta a vyšší byly i očištěné příjmy. Firma, která působí i v České republice, v prohlášení dodala, že letos čeká zlepšení hospodaření díky programu na zlepšení sítí, který zvýšil poptávku v Evropě a podpořil již zisk za loňský fiskální rok. Příjmy se za rok do konce března snížily o tři procenta na 40,97 miliardy liber, bez zahrnutí vlivu změn směnných kurzů však stouply o 2,3 procenta. /čtk/

Pyrenejským bankám hrozí výplaty hypotečních dlužníků

■ Propad úroků v Evropě může přinutit banky v Portugalsku a Španělsku vyplácet klientům záporné sazby.

Jaroslav Bukovský

Španělské a portugalské domácnosti se přiblížily svatému grálu všech dlužníků. Spolu s pádem úrokových sazeb hluboko do záporu stojí totiž tamější banky před hrozbou, že začnou vyplácet své hypoteční dlužníky. Ti mají v obou zemích své závazky nejčastěji navázané na sazbu EURIBOR. Ta je nyní nejníže v historii a klesá stále hlouběji do záporu. Hypoteční byznys bank se tak začíná hroutit a finančníci pro nové zájemce narychlo přepisují smlouvy.

„V případě nových hypotečních kontraktů jsme udělali vše pro to, abychom klientům nebyli nuceni platit úrok,“ uvedl šéf španělské

banky BBVA Carlos Torres při oznámení výsledků za první čtvrtletí letošního roku. Podle španělského listu Expansión protlačily čtyři velké banky do nových hypotečních smluv takzvanou klauzuli nuly, která v případě dalšího propadu sazeb nedovolí vyplácet dlužníkům záporný úrok. Obdobné tendence panují i v sousedním Portugalsku. Jak ale dodává list, zejména v případě starších smluv začínají bankám hrozit soudní spory.

„V těchto zemích jsou hypotéky ve velké míře navázané na sazbu EURIBOR, ke které se připočte marže banky. Jestliže je výsledná sazba negativní, podle smlouvy by banky za poskytování hypoték měly platit,“ uvádí expert Moody's Analytics

Tomáš Holinka. Portugalská vládní strana Levý blok tak už na počátku roku představila návrh legislativy, který by při dalším poklesu sazeb bankám prikazoval klientům vyplácet záporné sazby. „Jde o princip a víru v dodržování smluv,“ uváděl v návrhu poslanec Levého bloku Paulino Ascencao.

Portugalské sdružení na ochranu spotřebitelských práv Deco zase klientům doporučilo, aby prověřili své hypoteční smlouvy na možnosti, jak z negativních sazeb vytěžit. Dvanáctiměsíční sazba EURIBOR, od níž

se odvíjí velká část portugalských a španělských hypoték, propadla poprvé v historii do záporu letos v březnu poté, co ECB rozšířila program kvantitativního uvolňování a dále snížila svou depozitní sazbu. **NÁZORY str. 14**

Hypoteční byznys bank se začíná hroutit a finančníci pro nové zájemce narychlo přepisují smlouvy.

SLOVO ODHADCE. Ve Španělsku se ceny nemovitostí určují podle posudků odhadců na rozdíl od trhů jako USA nebo Británie, kde hlavní roli hrají tržní ceny. Výsledkem je prostředí, v němž odhadci často nafukují hodnoty, neboť jsou placeni prodávající stranou.

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 17. 5. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	17,481
Čína	1	3,659
Dánsko	1	3,633
EMU	1	27,020
Chorvatsko	1	3,606
Japonsko	100	21,802
Kanada	1	18,464
Maďarsko	100	8,574
Norsko	1	2,919
Polsko	1	6,194
Rusko	100	36,834
Švédsko	1	2,889
Švýcarsko	1	24,387
Turecko	1	8,046
USA	1	23,873
Velká Británie	1	34,565

Akcie na pražské burze

17. 5. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	57,10	-2,89
ČEZ	440,40	-1,45
Erste Bank	614,50	-3,53
Fortuna	85,30	1,55
Kofola	427,00	0,23
KB	945,40	-0,17
Moneta	73,40	-1,21
O2 CR	230,00	-0,43
Pegas	796,00	-0,50
Philip Mor. ČR	12 691,00	-1,62
PLG	205,30	-0,58
TATRY	640,00	0,00
Unipetrol	175,10	-2,01
VIG	506,00	-1,71
Celkový objem (v tisících korun)	558 152,07	

Letecké nebe zaplní obři z druhé ruky

Na trh příští rok zamíří první použité airbusy A380. O zájemce není už s předstihem nouze. Leasingová společnost Doric se připravuje na zpětné převzetí pětice A380 od Singapore Airlines. Dosud sice Doric uváděl, že dopravce smlouvu nejspíš prodlouží, nyní se ale začal připravovat na renovaci letadel, rezervuje si místa v lakovnách a zjišťuje dostupnost stovek nových sedadel. „Vypadá to, že Singapore nevyužijí prodloužení leasingu,“ řekl výkonný ředitel Doric Bernd Reber.

Singapore Airlines byly prvním odběratelem Airbusu A380, nejstarší kus v jejich flotile létá od roku 2007.

O první „olétané“ A380 dlouhodobě projevuje zájem International Airlines Group (IAG). „A380 z druhé ruky je pro nás atraktivní,“ prohlásil již v lednu na konferenci Airline Economics 2016 šéf IAG Willie Walsh s tím, že dříve dohodnuté opce na nové letouny se ve srovnání s pronájmem starších strojů jeví jako nevýhodné. /brul/ **Více E15.cz**

OTEVŘENĚ. Státní tajemnice maďarského ministerstva hospodářství Agnes Hornungová podle IntelliNews.com ubezpečuje, že vláda Budapest Bank nabídne otevřeným způsobem, přičemž nebude nijak zvýhodňovat domácí investory. „Státní vlastnictví v bankách se omezí,“ doplnila.

Foto profimedia.cz

Maďaři prodají Budapest Bank

■ Na středoevropském finančním trhu se po prodeji české Monety Money Bank schyluje k další zajímavé transakci.

David Vagaday

Maďarská vláda se rozhodla ještě letos zbavit peněžního ústavu Budapest Bank, který loni koupila od americké firmy GE Capital. Ve hře je

přímý prodej nejvyšší nabídce i úpis akcií na burze. Budapest Bank stejně jako česká Moneta patřila pod křídla General Electric.

„Jisté je, že se bude brzy prodávat,“ oznámil podle byznysového serveru IntelliNews.com šéf Budapest Bank György Zolnai. „Jsme v počáteční fázi. Pracujeme na prodeji banky ještě letos, neexistuje ale žádná lhůta,“ dodal ředitel. Vláda Viktora Orbána se podle něj ještě nerozhodla, jestli

se peněžního ústavu zbaví prostřednictvím přímého prodeje nebo formou IPO, tedy veřejnou nabídkou akcií na burze.

Management podle serveru tlačí na úpis akcií. Přitom poukazuje na nedávný úspěšný vstup Monety, dřívější GE Money Bank, na pražský parket. Investoři s akciemi banky začali čile obchodovat a denní objemy pražské burzy vystřelily do dlouhých roků nevídaných výšin.

Americký koncern GE loni prodal maďarskou osmičku Budapest Bank Orbánově vládě za 700 milionů dolarů v rámci svého záměru vycouvat z finančních aktivit a vrátit se k průmyslovým kořenům, což byl i stejný důvod pro prodej české dcery. Maďarsko zase dlouhodobě usilovalo o větší kontrolu nad finančním sektorem, protože vinilo banky v zahraničních rukou z rizikového půjčování v cizích měnách. **Více E15.cz**

Z parketu

Marek Trúchly

Neprůstřelná investice do ropy

Často řeším otázku klientů, jak vydělat na ropě. Rozhovor obvykle začínáme tématem kontango efektu. Vysvětlím, že se ropa obchoduje v kontraktech, které mají splatnost v čase a jejich návaznost nefunguje tak, že

když dubnový kontrakt expiruje za 40 dolarů za barel, květnový na něj naváže za stejných 40 dolarů (rozdíl může činit jeden až dva dolary). Rozptýl v cenách tvoří náklady spojené s pozdějším dodáním (pojištění, skladování, přeprava apod.).

Většina lidí se tváří, že to chápe, a když tomu tak doopravdy je, mávne nad tím rukou, že jde o drobné. Pro demonstraci jsem tuto investici sám udělal. Vzal jsem dolary a 2. prosince 2015 nakoupil ETF s tickerem USO, který mi dává možnost participovat na vývoji cen ropy. Záměrně jsem vybíral tento titul, protože transparentně ukazuje, jaký

kontrakt aktuálně drží. Ten den stál barel ropy WTI 40 dolarů a fond nesl cenu 12,6 dolaru. Začátkem roku 2016, když OPEC oznámil záměr ještě navýšit úroveň těžby, ropa dál klesala.

Za stejný obnos jsem 12. ledna nakoupil další várku ETF USO. Barel lehké ropy ten den stál 30,4 dolaru a fond jsem nakupoval za 8,96 dolaru. Váženým průměrem si jednoduše spočítám, že průměrná cena vychází na 34,5 dolaru za barel a na fondu 10,4 dolaru.

V den, kdy jsem psal tento příspěvek, se barel WTI obchodoval za 46,2 dolaru, což by mi dávalo senzačních 30 procent výnosu. Fond USO

ale stál 11,4 dolaru a v reálu činí můj (zatím nerealizovaný) profit necelých 10 procent.

Na trhu se říká, nikdy si nestěžuj na zisky, ale kontango mi z nich za půl roku ujedlo celé dvě třetiny. Klientům už se ropa zdá moc drahá a je jí prý přebytek, a tak tato idea v očích retailového investora postupně uvadla.

Já osobně mám cíl těsně pod 60 dolary a jsem velice zvědavý, jestli mi zůstane dostatečný profit na to, abych vůbec pokryl náklady za investici. Pokud tam ropa ovšem vůbec dorazí.

Autor je analytikem Patria Finance

USA přestaly tajit, kolik dluží Saúdům

Finanční svět přišel o jedno ze svých tajemství. Odpověď na otázku, jak velkou část amerických dluhopisů má v držení Saúdská Arábie, si po více než 40 let nechávalo ministerstvo financí USA pro sebe. Nyní ale na dotaz agentury Bloomberg přiznalo, že Rijád je třináctým největším zahraničním věřitelem USA. Drží 117 miliard dolarů, nejvíce ze zemí sdružených v kartelu exportérů ropy (OPEC). „Je to velmi cenná informace,“ komentoval to pro Bloomberg John Herrmann z finanční skupiny Mitsubishi UFJ. „Vypadalo to, jako by její držení v tajnosti mělo být součástí nějaké gentlemanské dohody, která fakticky přisuzovala Rijádu roli spojence. Je ale důležité vědět, kolik amerických dluhopisů Saúdové drží, a mít k těmto informacím přístup,“ dodal Herrmann. /vaj/

Více E15.cz

Krátce

EIB půjčí na výstavbu londýnské kanalizace

Evropská investiční banka podpoří půjčkou 700 milionů liber (24,2 miliardy korun) výstavbu pětadvacetikilometrové londýnské kanalizační stoky Thames Tideway Tunnel. Půjčka, která bude největším úvěrem poskytnutým bankou na investici do vodního díla, byla dohodnuta na dobu 35 let s firmou Tideway, novým státem řízeným podnikem, který byl kvůli tunelu ustaven.

Tsipras zahájil výstavbu plynovodu do jižní Evropy

Řecký premiér Alexis Tsipras a zástupci dalších čtyř zemí včera slavnostně zahájili výstavbu plynovodu Trans Adriatic Pipeline. Potrubí v délce 870 kilometrů bude konečným článkem trasy, která bude přepravovat zemní plyn z Ázerbájdžánu přes Gruzii, Turecko, Řecko, Albánii a pod mořem do jižní Itálie. Projekt sníží závislost oblasti na ruském plynu. /čtk/

WSJ: Trump na financování své kampaně nemá

■ Předpokládáný kandidát republikánů v amerických prezidentských volbách Donald Trump by podle analýzy jeho příjmů neměl peníze na svou kampaň, aniž by prodal či zastavil nějaký svůj majetek.

Zdeněk Pečený

Donald Trump, který dlouho tvrdil, že jej jeho schopnost prezidentskou kampaň zaplatit ze svého chrání před vlivy zájmových organizací a lobbistů, je už připraven přesvědčovat případné sponzory. Trump zvolna otočil na začátku května, aby – podle svých slov – mohl vůbec soupeřit s kampaní Hillary Clintonové.

Nejenže to ukazuje na krátkodechost hesel vyřčených v kampani, ale zpočtybná je i pracně vybu-

dovaná image člověka, který o sobě tvrdí, že má majetek za deset miliard dolarů. Analýza Trumpových příjmů, kterou provedl deník Wall Street Journal (WSJ), ukazuje, že samofinancování prezidentské kampaně je nad Trumpovy síly.

Když loni v létě začala prezidentská kampaň, Trump uvedl, že má zhruba 78 milionů dolarů v hotovosti a 232 milionů dolarů likvidních aktiv. I kdyby to byla pravda, ani všechny tyto prostředky by mu dlouho nevydržely. Barack Obama za svou kampaň v roce 2012 utratil 721 milionů dolarů a poražený kandidát republikánů Mitt Romney 449 milionů.

I kdyby Trump zcela vyluxoval své konto, stále mu budou chybět stamiliony a jeho firmy ročně tolik zdaleka nevydělají. „Jeho očekávané příjmy před zdaněním pro letošní rok budou zhruba 160 milionů dolarů,“ napsal WSJ. Pokud by

Trump opravdu chtěl účet za kampaň táhnout sám, musel by některá svá aktiva prodat nebo je zastavit a půjčit si.

Americký deník, který patří do impéria Ruperta Murdocha, při svém pátrání zkoumal na 170 položek zahrnujících nemovitosti, golfové hřiště, správcovské firmy a licenční smlouvy. Trump totiž nadále odmítá zveřejnit své daňové přiznání, ačkoli to dříve slíbil. O víkendu uvedl, že kvůli auditu nebude moci své přiznání zveřejnit před listopadovými volbami. Dříve dokonce prohlásil, že si nemyslí, že jeho voliči mají právo vidět jeho daňové přiznání.

NÁZORY str. 15

Může to být i jinak

K jinému pohledu na čísla, k nimž se dopracoval deník WSJ, nutí zjištění firmy Kingmakers, která se zabývá politickým marketingem. Když se blíže podívala na hospodaření republikánských kandidátů na prezidenta USA, došla k závěru, že Donald Trump z nich byl neefektivnější. „Oproti všeobecně rozšířené představě neutratil ve své kampani žádné horentní sumy,“ píše Kingmakers s tím, že Trumpova kampaň nestála ani 50 milionů dolarů, a tudíž patří „spíše k podprůměrným“. Jeden hlas Trumpa vyšel na 4,62 dolaru, což je v porovnání s někdejšími favoritem voleb Jebem Bushem propastný rozdíl. Ten totiž podle zjištění Kingmakers vydal za jeden hlas takřka 500 dolarů. Největší nepoměr mezi výdaji na kampaň a počtem získaných hlasů firma zjistila u dlouholeté top manažerky Carly Fiorinové. Ta sice za kampaň vydala jenom 24,2 milionu dolarů, jeden získaný hlas jí tak ale vyšel na 630 dolarů. /hý/

VÝMĚNY V KŘESLECH

NÁSTUPCE Wernera Faymanna ve funkci rakouského kancléře Christian Kern (na snímku) chystá výrazné změny ve vládě. Vymění hned tři ze šesti ministrů své sociální demokracie. O možných změnách ve vládě mluvili i koaliční lidovci, jejichž předseda Reinhold Mitterlehner kabinet v posledních dnech dočasně vedl, zatím ale žádné oficiálně neoznámil.

Berlínské letiště žádá na dostavbu další miliardu eur

Rozestavěné berlínské Letiště Willyho Brandta potřebuje další finanční injekci. Jeho provozovatelé nyní žádají o bankovní půjčku ve výši 1,1 miliardy eur, za kterou by v plné výši ručily spolková vláda a vlády Berlína a Braniborska. Bez dodatečných prostředků hrozí, že se nepodaří letiště otevřít ani do konce příštího roku.

„Potřebujeme ty peníze, abychom mohli dál stavět,“ uvedl mluvčí letiště. Podle něj sice dosavadní prostředky na několik dalších měsíců vystačí, je ale třeba co nejdříve zajistit dlouhodobé financování.

Půjčka by měla být splatná do deseti let a v plné výši za ni budou ručit podílčníci letiště, což je spolková a dvě zemské vlády. Právě kvůli tomuto ručení ale bude muset financování posoudit i Evropská komise, která prověřuje, zda nejde o nedovolenou veřejnou

podporu, která by znevýhodňovala jiná letiště. Její rozhodnutí se očekává v létě.

Pokud provozovatelé letiště peníze získají, vzrostou celkové náklady projektu na 6,9 miliardy eur. Z toho 5,3 miliardy eur připadá na vlastní stavbu, zbytek na splácení úroků z půjček a na náklady na údržbu, které jsou zvlášť vysoké. Na letišti už od roku 2012 naprázdno jezdí pohyblivé pásy pro vykládání zavazadel i pohyblivá schodiště, protože jinak by je nebylo možné po tak dlouhé odstavce znovu zprovoznit.

Při zahájení stavby předpokládal rozpočet náklady na stavbu letiště 2,5 miliardy eur. Původně se mělo otevřít v roce 2011, poté byl termín čtyřikrát odložen. Jedním z hlavních důvodů bylo nedostatečné protipožární zabezpečení. /čtk/

Více E15.cz

JAKO BABIŠ S OKAMUROU. Trump mluví hodně bezprostředně a to se Američanům líbí. Ve srovnání s českou politickou scénou bývá řazen k Andreji Babišovi nebo Tomio Okamurovi.

Barcelona začíná tlačit na užívání katalánštiny

■ Průvodním jevem katalánské touhy po samostatnosti je důraz na vlastní jazyk.

Jan Pavec

Katalánský zákon vyžaduje, aby každá firma či podnikatel zveřejňovali informace v katalánštině. To se týká vývěsních štítů, jídelních lístků i katalogů. Pokuty za jeho neplnění jsou v tisícovkách eur. V poslední době však úřady počet i výši pokut stupňují.

Zatímco v minulých letech se finanční penalizace počítaly v řádu několika desítek, letos už od počátku roku dosáhly skoro stovky. Jejich výše se pak loni proti předchozímu roku ztrojnásobila.

Podle obchodníků citovaných týdeníkem The Economist někteří Katalánci dokonce berou vynucování zákona do vlastních rukou a rozbíjejí lingvistickým „hříšníkům“ výlohy nebo sprejují omítky jejich obchodů.

Španělský ústavní soud v roce 2010 rozhodl o tom, že takové pokuty jsou protiústavní, jejich vybírání ale nadále probíhá. Podobně vrchní soud letos v únoru zrušil části jazykového zákona, podle něhož musí státní zaměstnanci vést konverzace s občany v katalánštině. Místní vláda ovšem toto rozhodnutí ignoruje. Strany stavějící se proti samostatnosti tvrdí, že jazykový zákon porušuje svobodu projevu i unijní regulace o jazykové diverzitě.

Někteří Katalánci berou vynucování zákona do vlastních rukou a rozbíjejí „hříšníkům“ výlohy nebo sprejují omítky jejich obchodů.

Katalánský „teror“ dokonce některé místní firmy vyhání. Jen podle posledních dat z roku 2014 odešla z regionu tisícovka společností. Osamostatnění by ovšem těžce dopadlo i na španělskou ekonomiku, region na severovýchodě země tvoří pětinu hrubého domácího produktu.

Více E15.cz

Krátce

Interpol: 90 procent běženců přišlo ilegálně

Pašování migrantů je výnosný byznys, který loni dosahoval obrátu mezi pěti až šesti miliardami dolarů, uvedl Europol ve shrnutí podrobné zprávy o současných převaděčských sítích. Převaděči, většinou napojení na kriminální svět, se podle dokumentu podíleli na 90 procentech loňských příchodů uprchlíků.

Foto: ČTK

vázelo pondělní 50. výročí začátku kulturní revoluce.

Kulturní revoluce byla „katastrofální chybou“

Čínská kulturní proletářská revoluce vedená Mao Ce-tungem (na snímku) byla „katastrofální chybou“, z níž je třeba se poučit a která se nesmí nikdy opakovat. Na svých internetových stránkách to v noci na úterý napsal Lidový deník, který vydává vládnoucí čínská komunistická strana. Deník tak prolomil mlčení, jež pro-

Rusové se usazují mezi památkami v Palmýře

Ruská armáda staví bez patřičných povolení novou základnu v syrské Palmýře, a to v její chráněné části, kde jsou archeologické památky figurující na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Řekl to včera Maamún Abdalkarim, který řídí syrské oddělení památek a muzeí. /čtk/

INZERCE

STRATEGIE

MĚSÍČNÍK O MÉDIÍCH,
REKLAMĚ
A MARKETINGOVÉ
KOMUNIKACI
→ ZALOŽENO 1993

WWW.STRATEGIE.CZ

DOSTUPNÉ
ELEKTRONICKY

Z elektronizace musí mít přínos hlavně pacienti

■ **Na chystanou státní koncepci elektronického zdravotnictví čeká šéf firmy CompuGroup Medical Vladimír Přikryl s optimismem. Ne však přehnaným.** „Není to první koncepce, co se připravuje. Není to ani druhá koncepce...“ říká. Stát by podle něj měl jen nakreslit hřiště a nechat elektronizaci prostor, ať se prosadí.

Adéla Čabanová

ES Co chtějí lékaři a nemocnice jako vaši klienti řešit elektronizací?

Elektronizace začíná od softwarového vybavení, které nemocnice a lékaři používají. Zdravotnické zařízení potřebuje vést elektronicky zdravotní dokumentaci pro svoje potřeby. A pak také sdílet zdravotnické informace, ať už mezi lékaři, mezi lékařem a nemocnicí, směrem ke zdravotní pojišťovně, nebo mezi lékařem a pacientem.

ES Opravdu mají lékaři zájem o různé nadstavby a sdílení dat, nebo jim to tak trochu musíte nutit? Někteří lékaři jsou hodně progresivní a tlačí nás do dalších inovací. Pak máme velkou skupinu lékařů, pro které jsou naše řešení vyhovující. A na druhé straně jsou lékaři, kteří ani nevyužívají potenciál toho systému.

ES Potkal jste se s lékaři, kteří píšou na psacím stroji? Pracujeme jen s lékaři, kteří chtějí mít informační systém. Určitě ale takoví lékaři jsou.

ES Máte potřebu je přesvědčovat? To nemám. Nemá to smysl.

ES Kolik jich je? Pohled zvenčí na lékaře je, že s IT nepracují. Řada

nemají moc pacientů. Když se podíváme na to, kolik pacientů ošetřují lékaři, kteří nepoužívají software, je to jen několik procent.

ES Zástupci lékařů ale tvrdí, že by byl velký problém, kdyby museli lékaři povinně používat nové technologie.

Umíme najít argument pro cokoli. Když se chystá povinný e-recept, řekne se, že to bude pro velké množství doktorů znamenat konec jejich praxe. My známe jiné lékaře, než jak jsou prezentováni.

ES Co by podle vás přinesl plošně povinný elektronický recept, jak se chystá od roku 2018?

Někteří lékaři, kteří dosud počítače nemají, by si je po-

řídili, někteří by praxi ukončili. Pacientům by ovšem e-recept, jak je nastavený, přinesl jen málo. Nemyslím, že to je dobrá cesta. Cena za zavádění bude relativně vysoká, ať už na finančních nákladech na straně lékařů, nebo i na aktivitě státních institucí. Budou muset lékaře přesvědčovat, kontrolovat, v horším případě trestat. Přinese to přitom jen to, že si pacient místo papírového receptu odnese z ordinace papírovou průvodku, na které bude vytištěné ID receptu. Mám naivní představu, že elektronizace zdravotnictví by měla mít přínos pro pacienty. Někdy na konferencích si v tom připadám osamocen.

ES Díky povinnému elektronickému receptu budeme mít k dispozici seznam léků, které má pacient předeepsané. A to hned, když lékárník lék vydává, aby se mohlo předejít chybám. To není argument?

Argument to sice je, ale ne dostatečný. Když bude zavedený povinný e-recept, lékárník by mi neměl vydat lék, který mi uškodí v kombinaci s jiným přípravkem, který už užívám. To je přínos, který nechci snižovat. Toho se dá ale dosáhnout i jiným způ-

sobem. Kompletní informace o všech lécích vydaných na recept má už dnes zdravotní pojišťovna. Například se Zdravotní pojišťovnou ministerstva vnitra máme projekt, kdy tento záznam zpřístupňuje praktickým lékařům.

ES Jenže tento seznam není úplně aktuální, lék se do něj dostane, až když ho lékárník vykáže zdravotní pojišťovně.

Je pravda, že tam je zpoždění. Je ale otázka, jestli investovat čas a peníze do rozvoje e-receptů, nebo se zamyslet nad tím, jestli by za méně peněz a méně úsilí nešlo zařídit, aby lékárny vykazovaly zdravotním pojišťovnám on-line. Nechci zpochybňovat e-recept. Naši filozofie ale je hledat jednoduché cesty a řešení, které se dají realizovat poměrně rychle. Navíc mám problém s povinnostmi. Ta staví elektronizaci do role strašáka. Když lidé něco dělat musí, je přirozené, že se jim do toho nechce.

ES Jak by to tedy s recepty podle vás mělo vypadat?

Představoval bych si, že jako pacient budu mít k dispozici svůj kompletní lékový záznam, třeba přes aplikaci v mobilu. Budu si tam nahrávat navíc i ty léky, které jsem si koupil bez receptu. A když budu potřebovat zkontrolovat kombinaci léků, které užívám, se svým lékařem, budu mu ji moci zpřístupnit. To dneska e-recept nenabízí. Jako pacient k lékovému záznamu, který se o vás v systému shromažďuje, nemáte přístup.

ES Na ministerstvu zdravotnictví vzniká rozsáhlá koncepce elektronizace zdravotnictví. Co by ze strany státu bylo potřeba? Jsou dvě věci, které nám velmi chybí. První je identita pacienta a zdravotnického profesionála. Druhá pak

Je otázka, jestli investovat čas a peníze do rozvoje e-receptů, nebo se zamyslet nad tím, jestli by za méně peněz i úsilí nešlo zařídit, aby lékárny vykazovaly zdravotním pojišťovnám on-line.

jasně určený standardní formát, který máme používat pro sdílení zdravotnické dokumentace. Dnes neznáme elektronickou identitu lékaře, vytváříme ji jako firma po osobní návštěvě, kde ověříme, že elektronický František Novák, gynekolog, je skutečně František Novák, gynekolog. O registru zdravotnických profesionálů a napojení na e-government se tu přitom diskutuje řadu let.

ES Pravidla pro formáty ale už nějaká jsou, v čem je problém?

Podle dnešních předpisů je schválený formát PDF/A opatřený kvalifikovaným podpisem. To ale pro sdílení zdravotnické dokumentace není vhodný formát. Jednak je poměrně velký, a hlavně z něj nemůžete snadno vytěžit jednotlivá data.

ES S jakými pocity sledujete to, jak na ministerstvu zdravotnictví vzniká další koncepce elektronizace zdravotnictví?

Jsme věční optimisté, sledujeme to s očekáváním. Na druhou stranu bohužel všichni víme, že to není první koncepce, co se připravuje. Není to ani druhá koncepce. Doufáme, že se dočkáme registru zdravotnických profesionálů.

ES Jeden z problémů státních koncepcí byl, že šly do detailu. Je to potřeba?

Nám by stačilo, kdyby nám stát nakreslil hřiště, a my už si cesty najdeme. Potřebujeme mít postavené dálnice, stát nemusí rozhodovat, že na nich mají jezdit červená velká auta.

ES Máte nějaké příklady ze zahraničí, ze kterých by se dalo poučit?

Hodně se jako příklad používají severské země, kde je elektronizace daleko. Je tam ale celkově jiná nálada ve společnosti. Třeba v Dánsku jsou lékaři částečně zaměstnaní u státu. Nejsou tam soukromé ambulance jako u nás. Pacienti mají nadefinovanou lékárnu, do které jediné chodí, a ne jinam. Systém elektronizace by u nás měl jít postupně, smířit se, že nebudeme mít hned všechno elektronizované. Stavět rovnou katedrálu je složité. Měli bychom se nejdřív naučit postavit kostel, pak si říct,

Foto E15 Michael Tomeš 2x

Byl bych rád, aby měl každý pacient přístup k informacím o svém zdravotním stavu. Měl by rozhodovat, komu je zpřístupní.

jestli o něj někdo stojí, a co je potřeba udělat dál.

ES Na čem by měla stát ta katedrála?

Byl bych rád, aby měl každý pacient, který o to stojí, přístup k informacím o svém zdravotním stavu. Měl by rozhodovat, komu je zpřístupní, jestli každému lékaři, ke kterému přijde, nebo jen praktickému lékaři, případně jestli chce základní data sdílet se záchrankou.

ES Mezi ambulantními lékaři je váš software nejrozšířenější. Jak se daří vaší firmě získávat další klienty?

Mezi nemocnicemi si udržujeme stabilní portfolio, u am-

bulancí máme mírně rostoucí trend počtu klientů. Vzhledem k tomu, že máme na trhu ambulancí 70 procent, je pro nás i mírný růst dobrou zprávou. Pořád přichází i lékaři, kteří si pořizují software úplně nově. Většinou k nám ale přecházejí od konkurence. Na trhu se pohybují tři relativně velcí hráči a velké množství malých hráčů. Bude docházet ke konsolidaci trhu, zůstane do deseti firem, které zvládnou udržet krok s legislativou a technologiemi.

ES Kolik ambulančních využívá váš systém sdílení zdravotnických dat?

V současné době necelá tisícovka našich lékařů, kolem osmi procent. Když to řeknu statisticky, přehouppli jsme se přes dvě procenta inovátorů a získáváme časné osvojitele. Máme také nadstavbu, která umožňuje komunikaci lékaře s pacientem. Už 40 tisíc pacientů takto komunikuje se zhruba 150 lékaři. Mají informace ze své zdravotnické dokumentace a rozhodují o tom, co s nimi. Jsou tam propouštěcí zprávy z nemocnice, lékový záznam, výsledky vyšetření...

ES Vyžaduje to od lékaře nějakou práci navíc?

Například přijde laboratorní výsledek do softwaru lékaře, lékař si ho načte do karty pacienta a posune ho pacientovi do jeho cloudu. Připíše k tomu informaci: všechno v pořádku, přijďte za rok. Dostáváme se do zákaznický orientovaného zdravotnictví.

ES Chystáte nějaké novinky?

Neustále pracujeme na rozvoji softwaru, aby usnadňoval práci lékařům. Ne že bychom chtěli, aby software léčil. Máme ale funkce, které pomáhají vyhodnocovat informace. Umožní třeba vytvořit časovou řadu nebo graf. Umíme ověřit příslušnost pacienta k pojišťovně. Tak, aby lékař méně přemýšlel o administrativě a měl víc času na pacienta. Chystáme také služby, které budou víc orientované na pacienty. Těm, kteří už komunikují s lékařem elektronicky, chceme umožnit ukládat do jejich medicínského cloudu víc informací z jiných zdrojů. Třeba informace, které dostanou v papírové formě.

ES Co když má pacient doma elektronický glukometr nebo tlakoměr?

Telemedicína je velké téma. Máme připravený s jedním partnerem pěkný projekt, doufám, že jej ještě letos představíme. Společnost se mění. Lékaři, ačkoli to někdy nevypadá z vyjádření některých představitelů v médiích, se naučili pracovat s počítačem a umějí ho využívat v podstatě na sto procent. Pacienti si uvědomují, že by se víc měli stát klienty, což je dobrá zpráva.

Vladimír Příkryl (32)

Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze. Ve firmě CompuGroup Medical pracuje od roku 2009, nejdříve jako finanční ředitel, pak vedl divizi Nemocničních informačních systémů. Od roku 2012 je generálním ředitelem pro Česko i Slovensko.

Tvář dne

„Bankovní rada by se měla namixovat tak, aby v ní byli jak praktici, tak makroekonomové. Když převažuje jenom jedno křídlo, je to špatně,

řekl při jmenování nových členů bankovní rady ČNB prezident Miloš Zeman

Foto: čtk

Komentář

Martin Čaban

Sobotkovy nebezpečné nástroje

Současná vláda je velmi zaujatá kontrolou, evidencí, registrací a daty. Samozřejmě to není nic špatného. Řízení čehokoli je s dostupnými a uspořádanými daty výrazně lepší než bez nich. Jenže když jde o stát, nota bene o současný český stát, v němž je velkopodnikatel zároveň ministrem financí, je namístě po čertech velká ostražitost.

S každým registrem je nevyhnutelně spojeno riziko výpadků funkčnosti, úniků dat či zneužití informací. A přiznejme si, že český stát prostě registry, databáze a obecně elektronizaci informací dlouhodobě neumí. Možná je za tím neodolatelná temná síla výnosných čachrů, které se pak projevují na funkčnosti. Možná za to může hloupý politický imperativ českého „pangejstismu“, podle nějž každý nový ministr cupuje na kusy veškerou práci i smlouvy svých předchůdců a začíná z opačné strany od

píky. Možná je to kombinace obojího. Ale stačí si vzpomenout namátkou na problémy s padajícím registrem vozidel, nekonečné tance kolem centrálního úložiště elektronických receptů nebo na potíže exministra Drábka se systémem výplaty sociálních dávek a sKartou.

Všechny tyto bídné vizitky českého e-governmentu stačí, aby vyvolaly nedůvěru ke kontrolním hlášením DPH, elektronické evidenci tržeb

Tvrzení, že se slušný člověk nemá ve společnosti prospikované registry čeho bát, je velmi oblíbený nesmysl.

nebo registru bankovních účtů. Přičteme-li k tomu fakt, že zdatní hackeři a crackeři dnes vystupují na všech stranách elektronických konfliktů, bylo by namístě znervózňet i v případě, že by na ministerstvu financí seděl anděl bez jediné zájmové vazby. Což neseď.

Rizika zneužití by u podobných elektronizačních projektů měla být bohatě vyvažována přínosy. A to především pro ty, o něž by politikům mělo jít v první řadě, tedy pro občany. To je

v případě zákonů připravovaných Sobotkou a Babišem více než sporné. Data sesbíraná přes kontrolní hlášení či EET, stejně jako data v registru bankovních účtů pomohou výhradně státu a jeho úředníkům – usnadní jim práci a dohled. Občan-zaměstnanec z nich nebude mít nic, občan-podnikatel pocítí přítěž. Stát přinejlepším vybere nějakou kačku navíc na daních a najde o pár padouchů víc. Ten obchod prostě nevychází.

V různých obměnách zaznívá argument, že slušní lidé se ve společnosti prospikované sledováním a registry nemají čeho bát. Je to asi nejnebezpečnější nesmysl současné veřejné debaty. Když pro nic jiného, tak minimálně proto, že dnešní vláda vyrábí mocné nástroje, s nimiž bude zacházet i vláda příští a každá další. Definice „slušného člověka“ je v rukou toho, kdo tyto nástroje třímá, tedy politika a úředníka. Jestliže se třeba s dnešní vládou na této definici jakž takž shodneme, tak s tou příští už ani zdaleka nemusíme. Zvláště pokud uvážíme, kdo všechno je už dnes ochoten se schovávat za nálepku slušného člověka a jaké marginálie mohou jedince vyloučit mezi neslušné. V tom je zdaleka největší riziko posedlosti Sobotkova kabinetu kontrolou a sledováním.

Glosa

Hypoteční strašák

Hypotéka se může stát pojmem, který španělští a portugalské finančníci propříště uslyší jen velmi neradi. Spotřebitelská lobby i levicoví politici totiž chtějí tamějšímu bankovnímu byznysu uzmout další sousto. Záporné sazby placené bankami klientům by totiž měly hypotečním dlužníkům přihrát nějaké ty drobné. Zatímco dlužníkům ušetří měsíčně pár eur, pyrenejské banky zdecimované vleklou krizí tamních ekonomik mohou ztráty počítat ve stovkách milionů. Přiložit ruku k dílu v růstu obou zemí tak bude pro banky opět těžší.

Nicméně byli to právě Španělé a Portugalci, kteří v posledních letech pocítili explozi realitní bubliny během krize nejvíce. Někdy to euro navíc k dobru pro ně může být tak trochu ironickým bolestným. Skutečnou naději pro ně ale je, že zběsilá monetární jízda Evropské centrální banky vyšroubuje ceny jejich bytů ještě výše než v roce 2007. Ovšem probuzení po další krizi může být kvůli dopingů z ECB ještě bolestnější.

Jaroslav Bukovský

Udělal jsem všechno, co bylo v našich silách, pane Nováku. Bohužel neexistuje žádný lék na špatné pojištění.

Zdravé jádro Donalda Trumpa

■ Republikánský kandidát na prezidenta USA potřebuje obrousit hrany, ale žádná tragédie od něj nejspíš nehrozí.

Radek Palata

Už prakticky nelze pochybovat o tom, že za Republikánskou stranu bude v listopadových prezidentských volbách kandidovat excentrický miliardář Donald Trump. Stal se fenoménem americké politické scény v dobrém i zlém.

JE NA ČEM PRACOVAT

Motto Trumpovy kampaně „America First“, tedy „Amerika na prvním místě“ zní jistě působivě, někomu možná nabubře, ale především je velkou otázkou, jaké praktické kroky by si Trump mohl jako případný prezident skutečně dovolit. Nezbytnost obrousit některé zvláště vyhraněné Trumpovy názory naznačila ještě před koncem primárek jeho schůzka s republikánským vedením Kongresu, k níž došlo minulý týden. A jádro strany dává zcela jasně najevo, že na tom hodlá dlouhodobě pracovat. Bezpochyby je na čem, alespoň pokud se jedná o rétoriku. Avšak ta byla během nominační kampaně velmi vyhraněná i na straně Trumpových republikánských soupeřů.

To bylo ostatně dobře patrné například při debatách ohledně Trumpových návrhů v oblasti zahraničních vztahů včetně hospodářských. Během nominační kampaně se některá, třeba ne právě obratná Trumpova vyjádření za potlesku jeho stranických soupeřů celkem účelově vytrhávala z kontextu, aby se na ně následně upozorňovalo jako na nepřijatelná, tedy nehodná důvěry, jež má být hlavní devizou kandidáta na prezidenta USA.

Trump byl například během nominační kampaně často očeřován jako odpůr-

Foto: Reuters

AMERIKA V PRVNÍ RADĚ. Je pravda, že na Trumpově rétorice musejí představitelé republikánů ještě zapracovat, ale tvrdým slovům se v primárkách nevyhýbali ani Trumpovi soupeři.

ce volného zahraničního obchodu. To ale není tak docela pravda. Trump sice skutečně řekl, že již severoamerická zóna volného obchodu NAFTA z devadesátých let byla pro výrobní sektor USA katastrofou, ale nesliboval její zrušení a těžko by jej také kdy prosadil. Také je pravda, že Číně pohrozil 45procentními dovozními cly, ale už zapadlo, že to uvedl pouze jako hrozbu pro případ, že Číňané nebudou hrát podle pravidel.

VYDÍRÁNÍ A FAKTA

Trump také rozhodně nehodlá akceptovat nebo podporovat diktátory, jako je ruský prezident Vladimir Putin, ale vyjádřil připravenost hledat společné zájmy. Chtěl by je ovšem hledat z pozice síly USA a vyjádřil připravenost odejít od stolu,

pokud by se hledání jevílo jako marné.

Stejně tak je přehnané tvrzení, že Trump hodlá na spojencích USA vymáhat jakési výpalné za ochranu. Tak někteří interpretovali Trumpův projev, v němž ale republikánský kandidát pouze vyzdvihl notoricky známý fakt, že drtivá většina členů NATO neplní ani minimální závazek výdajů na obranu ve výši dvou procent HDP. Jediné, co mohlo někoho skutečně zaskočit, byla Trumpova poznámka, že nezodpovědní spojenci by se také mohli bránit jen sami.

Na důrazu na dodržování pravidel a hrozbách pro případ jejich porušení není nic zase tak výjimečného nebo nepřijatelného. A Trumpovi jako protřelému byznysmeni je jasné, že polovičatost a šlendrián nikam nevedou. Tímto přístupem by nakonec mohl vnést do americké politiky změny, jež by byly přínosem nejen pro USA. Jeho heslo „America First“ neznamena Ameriku žijící na úkor někoho jiného, ale je v něm obsaženo také to, že jiní nežijí na úkor Ameriky.

POSELSTVÍ PRO EVROPU

Trump jako potenciální prezident nabídl ke své zahraniční politice jednoduché vodítko: „Naším cílem je mír a prosperita. Nejlepší cestou, jak dosáhnout těchto cílů, je disciplinovaná, dobře uvážená a konzistentní zahraniční politika.“ To prohlásil v dubnovém projevu ve washingtonském Centru pro národní zájem a tento projev je považován za klíčový, pokud jde o Trumpův pohled na mezinárodní vztahy.

Pro Evropu z toho plyne celkem jasné poselství. S nějakými neotřelými nápady bude lepší na případného prezidenta Trumpa necho- dit. Pokud by se nám totiž nezamlouvala americká pravidla hry, která se v demokracickém světě obecně považují za férová, tak bychom také mohli jít z kola ven.

Autor je publicista

Duel

Když se jednotlivá opatření diskutují samostatně, nemusí být společenská nebezpečnost tak zřejmá. Chceme upozornit na to, že už je toho moc,

řekl o vládních zákonech šéf TOP 09 Miroslav Kalousek

Většina zmiňovaných opatření má omezit daňové podvody či nelegální hazard. V žádném případě neomezují poctivé slušné občany,

řekl premiér Bohuslav Sobotka

Jak to vidí

Rovnější mezi rovnými

Ladislav Šafránek

Za časů reálného socialismu vládlo rčení, že jsme si všichni rovni, ale někteří si jsou rovnější. Dlouho se zdálo, že idea svobody, odpovědnosti a zásluhovosti po změně společenských poměrů zvítězí. Nestalo se tak. Současný kabinet se začal chovat jako vláda Lubomíra Štrougal- la z období zoufalé stagnace. Problémy neřeší, nýbrž „zaplácnout“ nějakou ad hoc zvolenou nesystémovou finanční náplastí. Příkladem nade vše výmluvným je přístup Sobotkovy vlády k řešení problému OKD, v jehož počátku stojí dnešní premiér a jím (jako ministrem finan- ci) zaštiťovaná zpackaná privatizace. Vážím si práce havířů, nicméně stejně náročnou práci odvádějí lidé v hutních provozech či provozech těžké chemie. Jsou to zaměstnání srovnatelná fyzickou i duševní námahou i riziky zdravot- ního postižení. Proto nechápu tak výraznou preferenci jedněch tvrdě pracujících proti druhým. Proč mají havíři dostávat mnohatisícové vyrovnávací renty jen proto, že se jim po odchodu do důchodu či na jiné pracoviště sníží příjem? Ostatním uvolňovaným pracujícím, často s třetinovými příjmy proti těm hornickým, se snad životní úroveň nesníží, mnohdy i pod hranici chudoby? Vysvětlí Bohuslav Sobotka a jeho ministr průmyslu Jan Mládek veřejnosti, proč má být zrovna jedna marginální část populace výrazně zvýhodňována z veřejných prostředků, tedy na úkor těch, kteří se na krachu důlní společnosti ani na jejich podivných transakcích nijak nepodíleli? Vysvětlí vláda, proč nevyužila všech možností tlaku například na Bakalovu NWR, proč objektivně bez boje vyklízí prostor uhlobaronům a jejich dluhy hodlá zcela nezakrytě přenést na bedra občanů? Odpovědi se asi nedočkáme, ale snad si toto zjevné selhání současného kabinetu veřejnost uvědo- mí při volbách.

Autor je ekonom

Pište nám

Vážení čtenáři, zajímá nás, co si myslíte.

Své názory a polemiky zasílejte na nazorye15@sfinvestment.cz. Nebo s námi diskutujte na našem webu (www.e15.cz), na Facebooku (www.facebook.com/denike15) či na Twitteru (@E15news).

Obliba růžového vína stále roste

■ Růžové víno sice statisticky již nezažívá takový boom jako v letech minulých, ale obliba, a tím i spotřeba neustále rostou a ruku v ruce s nimi i výroba a počet vinařů vyrábějících rosé. Letošní zájem nejspíš předčí neoptimističtější očekávání.

Vlastimil Poliačik

Je až neuvěřitelné, že ještě na přelomu tisíciletí si profesor Vilém Kraus, jeden z nejuznávanějších novodobých odborníků na víno v českých zemích, ve své knize o víně postěžoval, že „u vyspělých vinařských států tak oblíbené růžové víno je u nás tolik opomíjeno“. Tehdy netušil, jaký boom růžové víno během pár let zažije.

STATISTICKÉ HRÁTKY

V roce 2003 byly podle Státní zemědělské potravinářské inspekce na trhu pouze dvě šarže o objemu 11 250 litrů a z celkové produkce to bylo 0,04 procenta. Za devět let, kdy boom vrcholil, mělo růžové na trhu 578 šarží o objemu 2517 hektolitřů. Z celkové produkce si již vzalo 7,76 procenta. „SZPI však započítává pouze zařazená vína jakostní. Vedle nich ale vinaři prodávají spoustu vína jako zemská či nižší,“ říká Jaroslav Machovec, ředitel Vinařského fondu. Celkově tak bylo podle údajů ze Svazu vinařů v ten rok na výrobu růžového vína využito téměř devět procent ze sklizených moštových hroznů původem z České republiky.

Vloni už přes 86 procent podniků produkuje červené víno připravilo z modrých hroznů také růžové víno. Celkem takto bylo zpracováno 21 procent modrých hroznů čili 7,4 procenta z celkové sklizených moštových hroznů. „Menší procento k roku 2012 je dáno tím, že loňský výnos na hektar byl až šest tun, ale

před třemi lety činil něco přes čtyři tuny,“ vysvětluje Machovec.

V roce 2015 bylo podle Svazu vinařů vyrobeno přibližně 705 tisíc hektolitřů vína, to znamená, že růžového letos přijde na trh až 52 tisíc hektolitřů, z toho zatříděno do jakostních vín 24 937 hektolitřů.

BOOM PODLE VINAŘŮ NESKONČIL

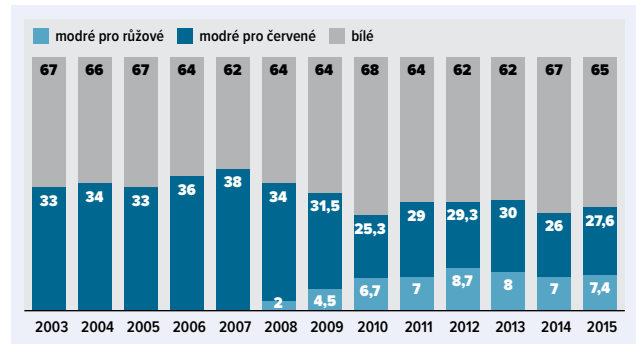
Vinaři, kteří mají rosé jako významnou část nabídky ve své produkci, si poslední léta nemohou vynachválit. Z jejich pohledu růst ještě zdaleka neskončil. „Mně nepřipadá, že by boom nějak opadal. Co se týká mého vinařství, tak například jedno tradiční víno bylo před nedávnem vyprodané na internetu během dvaceti hodin. Ročník 2015 v růžových vínech zažívá největší vtr všech dob. Rosé byla od mnohých vinařů první vína, která z tohoto ročníku šla na trh, a zájem je enormní,“ říká vinař a jeden z prvních propagátorů růžového vína u nás Jiří Hort. Podle něj ale loňský ročník nebyl úplně ideální pro

růžová vína. „Byl to výborný ročník především pro červená vína, takže záleželo na vinaři či technologovi, jak zvládl proces, musel totiž technologické operace dělat velmi rychle,“ upozorňuje.

I podle dalšího vinaře, odborníka na růžová vína a zároveň jejich významného producenta Jana Stávka, situace rozhodně nenaznačuje, že by boom končil. „Podle mne rozhodně nekončí. Rosé se vyrábí stále více. Dojem je zkreslený, protože předešlé dva roky bylo poměrně málo vína, takže objem byl u růžového vína také nižší. Zájem neustále stoupá. Například z ročníku 2014 už nemám žádné rosé a letos je takový zájem, že očekávám, že už koncem roku nebudu mít nic,“ tvrdí Stávek.

Podle něj se z ročníku 2015 dala vytvořit velmi zajímavá rosé. „Z patnáctky se mohl vyrobit i jiný typ, trochu tělnatější s vyšším alkoholem, vyšší polyfenotickou strukturou, ty se pak hodí na delší pití, respektive na archivaci,“ uzavírá.

Podíl modrých a bílých hroznů na sklizni (v procentech)

Pramen Svaz vinařů ČR

HISTORICKÝ ÚSPĚCH

Moravská a česká růžová vína se za podpory Vinařského fondu pravidelně zúčastňují také světových soutěží. Celkově se jim poměrně dost daří, ale letos byl úspěch nadmíru významný. Tento rok proběhly již dvě skutečné prestižní mezinárodní výstavy, kterých se naši vinaři zúčastnili.

První je odborníky vysoko ceněná soutěž vín Vinalies Internationales v Paříži. Tento ročník přinesl největší úspěch moravského vinařství za poslední roky. Především se o to zasloužilo růžové víno Cabernet Moravia Rosé, pozdní sběr 2015 z vinařství Horák, které se v kolébce světového vinařství stalo absolutním šampionem (Lauréat Trophée) v kate-

gorii růžových vín. Zlato si odnesla i další dvě moravská růžová vína.

V této soutěži nezaujala porotu moravská vína poprvé. Letošní vítězství však lze označit za historický úspěch. Jednak se šampionem stala na Moravě vyšlechtěná odrůda Cabernet Moravia, která tak porazila celosvětovou špičku, a jednak se toto víno de facto stalo nejlepším růžovým vínem na světě, protože se na podzim objeví v publikaci 1000 Vins du Monde s obdobným respektem ve vinařském světě, jaký má v gastronomii slavný michelinský průvodce.

„Těší mě, že uspěla právě moravská odrůda. Většinou rosé děláme z odrůdy Frankovka, ale vzhledem ke špičkovému ročníku jsme tentokrát zvolili Cabernet Moravia. A byla to dobrá volba. Vítězné víno je světlejší, lososově růžové barvy s lehkým zbytkovým cukrem a pikantní kyselinou, působí šťavnatě. Je to lehké víno, ideální na žízeň, ale nevím, jestli se dočká parného léta,“ komentoval ocenění svého rosé vítězný vinař Leoš Horák z Vrby na Břeclavsku.

HEZKÁ PORCE MEDAILÍ

Druhá neméně významná akce se odehrála také ve Francii – tentokrát v Cannes. Vinařská soutěž Le Mondial du Rosé je každoroční přehlídkou nejlepších růžových vín z celého světa. Letošní ročník soutěže přinesl našim vinařům devět stříbrných medailí. Tato soutěž na rozdíl od Vinalies Internationales vybírá jen nejlepší růžová vína a je považována za jednu z nejrenomovanějších světových soutěží v této kategorii. Organizuje ji Unie francouzských enologů. Každý rok vybírá přibližně šedesát profesionálních degustátorů vítěze z aktuální světové nabídky rosé.

SVÁTEK ROSÉ. První květnový den si vinaři vyhlásili jako svátek růžového vína. Od té chvíle se v Čechách a na Moravě rozjíždějí různé akce související s růžovým vínem a trvají až do konce léta. Neoficiální, ale důstojný start růžových akcí se každoročně odehrává na Pražském hradě ve Svatováclavské vinici. Letos se trhaly rekordy. Ochutnat rosé přišlo 2429 návštěvníků, kteří si uživali sta vzorků růžových vín z 30 vinařství. Vinaři milovníkům tuzemských růžových vín rozlili 20 473 degustačních vzorků, které představují 1365 lahví vína. Spolu s prodanými plnými lahvemi pak celkový odbyl přesáhl dva tisíce lahví moravských a českých vín za jediný den.

Fufu: africká „malta do břicha“

BEZ PŘÍBORU.
Z koule fufu si vymodelujete jakousi naběračku na omáčku.

■ My máme bramborovou kaši, Afričané mají fufu. Jenže zatímco taková kaše s máslem je sama o sobě pochoutkou, o fufu se to říct nedá.

Markéta Kutilová

Když přede mě poprvé postavili velkou bílozelenou kouli a k tomu talíř fazolí, úplně jsem nevěděla, jak se s tím poprat. Nedali mi k tomu totiž žádnou lžici. V konžské zapadlé víscé Hombo ani žádnou neměli. Princip je jednoduchý: z koule uždibnete prsty kousek, vytvarujete kuličku, uděláte do ní otvor a nabereíte tím

VENKOVNÍ KUCHYŇ. Fufu se připravuje často pod širým nebem.

omáčku. Bez praxe se ale moc nenajíte...

Fufu, tradiční jídlo, které tvoří základ jídelníčku většiny lidí na africkém (a částečně i jihoamerickém) kontinentě, je vlastně mazlavá koule bez chuti. Chuť jí mají dodat až omáčky, do nichž se fufu namáčí. Fufu vlastně slouží jen jako způsob, jak se nasytit. Velmi často je totiž vyrobeno z maniokové mouky. Maniok nemá vysokou výživovou hodnotu, jsou to v podstatě prázdné kalorie. Ne nadarmo jsme tedy maniokové fufu pojmenovali „malta do břicha“. Kde je to možné, tam maniok míchají s kukuřičnou moukou, aby fufu bylo výživnější a chutnější. Třeba v Ugandě se kukuřičné kaši

říká ugali a je alespoň trochu chutná.

Fufu z manioku, které je základem stravy třeba v Demokratické republice Kongo, je celkem náročné na přípravu. Nejprve je třeba vyrýt bílé kořeny manioku, omýt je, nakrájet, usušit na slunci a pak je semlít na mouku. Z ní se pak vaří fufu a leckde ho jedí dvakrát až třikrát denně. V chudých oblastech jej namáčejí třeba jen do šťávy z chilli. Hlad sice zaženete, ale podvýživě fufu zabránit nedokáže. Právě jeho nízká nutriční hodnota často způsobuje problém s podvýživou v oblastech, kde lidé nemají hlad, ale chybějí jim minerály, bílkoviny a vitaminy.

Autorka je spolupracovnicí redakce časopisu Lidé a Země

INZERCE

PRÁVĚ V PRODEJI

CASOPISFORMEN

FORMEN_CZ

WWW.FORMENONLINE.CZ

Krátkce

Trainspotting 2 bude v kinech od ledna 2017

Dlouho očekávané pokračování 20 let staré kultovní černé komedie Trainspotting britského režiséra Dannyho Boylea bude mít premiéru v lednu příštího roku. Vyplývá to z upoutávky, kterou zveřejnila společnost Sony Pictures. Ve filmu o partě drogově závislých z Edinburghu se opět objeví Ewan McGregor, Jonny Lee Miller, Robert Carlyle i Ewen Bremner.

Kaple v Krumlově po letech nabídne hudbu

Mezinárodní hudební festival Český Krumlov, jehož 25. ročník se koná od 15. července do 6. srpna na různých místech historického města, se po 23 letech vrátí i do zámecké kaple. Varhaník Jaroslav Tůma zde 31. července nabídne program z děl Adama Václava Michny, Johanna Pachelbela a Johanna Jakuba Frobergera.

Mezinárodní Booker Prize míří do Koreje

Mezinárodní Man Bookerovu cenu v Londýně získala jihokorejská spisovatelka Han Kang. Do letošního soutěže se přihlásilo 155 autorů, z nichž odborná porota postupně vybrala šest finalistů – kromě Jižní Koreje také z Angoly, Itálie, Turecka, Rakouska a z Číny. /čtk/

Tipy

E15

Galerie Villa Pellé

JIŘÍ ŠALAMOUN

Magický fantazijní svět jednoho z nejvýznamnějších ilustrátorů druhé poloviny dvacátého století Jiřího Šalamouna nabízí Galerie Villa Pellé.

Jarmusch v Cannes ukázal obyčejného člověka

■ Provokatér Jim Jarmusch natočil snímek s přispěním Amazon Studios. Stejně jako Woody Allen i on svou novinku představuje v Cannes. Důstojného uvedení se dočkala česká sci-fi klasika Ikarie XB 1.

Radovan Holub
Od našeho spolupracovníka

Americký nezávislý režisér Jim Jarmusch natočil v americko-francouzské produkci a s hlavním přispěním Amazon Studios film o prostém pozitivním hrdinovi a také o poezii. V okolí filmových postav jiných festivalových snímků – úplatných soudců, mafiánů, sniperů a otců násilníků – se Jarmuschův

hrdina, řidič městského autobusu jménem Paterson, vyjímá jako malá agama mezi divokými šelmami.

Film Paterson je mezi výpravnými filmy, které zatím dominují soutěži festivalu, spíš jako anekdota. Líčí denní režim řidiče (Adam Driver) ve městě Paterson, New Jersey. Ráno v půl sedmé vstává, kráčí kolem městského parku ve městě Paterson do remízy, jezdí osm hodin, pozoruje provoz a někdy i cestující, jde domů, narovná nakřivenou poštovní schránku, sní večer od milující manželky, původem Íránky, vyvenčí psa a v baru vypije pivo. Kromě toho ještě píše poezii všedního dne a rád naslouchá příběhům o známých osobnostech, které v Patersonu žily.

Řidič nikdy nic nenamítá, ani když jeho manželka malířka pomaluje po artem

dveřní futra. Je to zásadně spokojený, hodný a přívětivý člověk. Jde o film o nenápadném pracujícím hrdinovi s duší umělce, o skromnosti umění a o kráse všednodenní práce.

Řidič v podání Adama Drivera je opakem toho, co ve velmi dobrém britsko-americkém filmu britské režisérky Andrey Arnoldové American Honey předvádí osmnáctiletá Star, kterou hraje bývalá prodavačka z mexické restaurace Sasha Lane. Tam pracovala za sedm dolarů na hodinu a v Cannes se stala filmovou hvězdou. Film American Honey popisuje komunu mladých lidí bez závazků a bez cíle, kteří jezdí po Státech a živí se drobnými podvody. Druhou hlavní roli hraje Shia LaBeouf.

Možná je Jarmuschův film metaforou letošního fes-

tivalu v Cannes, který stále silněji podporuje hodnoty klasicky vyprávěného filmu s humanistickými hodnotami. Do toho zapadá i uvedení restaurované verze české sci-fi klasiky Ikarie XB 1. Obnovená premiéra v sekci Cannes Classics byla velmi důstojná a neztratila se v konkurenci dalších restaurovaných filmů.

Netradiční sci-fi v Cannes

I když sci-fi filmy nejsou to hlavní v letošním programu festivalu, mimosoutěžně se objevil jeden, který stojí za pozornost. Navazuje na velmi dobrý korejský sci-fi film Snowpiercer natáčený také v Praze. Ve filmu Vlak do Pusanu je hlavním nástrojem filmu také vlak, jenže na rozdíl od Snowpiercera jde o žánr zombie filmu.

Foto: reuters

HVĚZDY.

Snímek Paterson v Cannes osobně uvedl režisér Jarmusch (uprostřed) i hlavní dvě hvězdy Adam Driver a Golshifteh Farahaniová.

Ve společnosti rock'n'rollových čarodějů

■ Doposud skupina Doctor Victor hrála před velkými českými kapelami, jako jsou Lucie či Chinaski. V neděli 22. května je čeká největší výzva kariéry, když mladíci na letňanském letišti vystoupí před australskými legendami AC/DC. „Říká se: zažil si svých pět minut slávy. Nám dali 45 minut a hodláme toho využít maximálně,“ prohlásil frontman skupiny **Vojta Bureš**.

Stanislav Šulc

E15 Kdy jste poprvé slyšel písničku od AC/DC? Bylo mi deset a ten okamžik nejde zapomenout. Byla to skladba Back In Black. Je snad jedinou věcí od AC/DC, ve které se objevuje rap. Skvělé frázování, per-

fektně zahráný rytmus s elektrizujícím kytarovým riffem – přímý zásah do srdce.

E15 Takže láska na první poslech? S jejich hudbou mě prvně seznámil můj táta. Chtěl, abych znal skladby předtím, než vyrazíme na koncert, který se konal na Strahově. Tehdy jim předskakovali němečtí Rammstein. Trošku jsem se zalekl obrovského nasazení Briana Johnsona, ale jakmile jsem je spatřil naživo, hned mi to připadalo, jako bych byl ve společnosti rock'n'rollových čarodějů. S posluchači si mohli dělat, cokoliv se jim zamane. Na pódium vtrhli včas a já měl pocit, že jsem se ocitl ve snu. Nepopsatelný pocit euforie. Nikdy na to nezapomenu. Byl to pro mě impulz, kdy jsem pochopil, že chci dělat něco podobného.

E15 Aktuální šňůra AC/DC je poznamenaná zdravotní indispozicí zpěváka Briana Johnsona, nebojíte se podobného osudu?

Mrzí mě, co se kapele stalo. Mají prostě smůlu. Phil, Malcom, teď Brian. Jsou to legendy, které něco dokázaly, a myslím si, že budou hrát, dokud neumřou.

E15 Chystáte na koncert něco speciálního? Říká se: zažil si svých pět minut slávy. Nám dali 45 minut a hodláme toho využít maximálně.

E15 Stali jste se první českou předkapelou jedné z největších skupin světa. Popust'te veškeré řetězy fantazie a zkuste říct, kam dál můžete jít?

Vždycky jsem věřil a snil o tom, že si před AC/DC zahrajeme. Stylem duck-walk od Chuckyho Berryho jsem chodil ze základky a imaginárně hrál pro všechny baráky, které jsem po cestě domů potkal. Slovy nejde popsat, co to pro mě znamená.

Jedním z dalších cílů je vycestovat a nasát kulturu i jiných zemí. Hudbou k poznání.

Noviny ZDARMA!

o den dříve
ve formátu pdf

Zadejte váš e-mail na
pdf.e15.cz

Foto dne

Foto: Reuters

DOPROVOD. Remorkér vede největší výletní loď na světě přílivovým ústím Southampton Water u anglického města Southamptonu. Námořní gigant Harmony of the Seas o délce 362 metrů vyšel svého vlastníka, společnost Royal Caribbean, na miliardu eur. Loď postavená ve francouzských loděnicích na své nynější první plavbě zamíří z Anglie do Barcelony. Ze španělského přístavu má podnikat okružní plavby po Středozemním moři.

Vědci zjistili, že...

... lógr se může hodit na stavbu silnic

■ Mleté kávové zrna končí po upotřebení v odpadu. V Austrálii teď vymysleli, jak z něj udělat silnici.

Dát si kávu a vyrazit na cestu. Přitom by ta cesta mohla existovat právě díky tomu, že si tu kávu člověk dá. Tak uvažoval profesor Arula Arulrajah z australské Swinburnovy technické univerzity. Vysušené zbytky po přípravě jednoho z nejoblíbenějších nápojů na světě považuje za ideální stavební materiál.

Stačí podle něho smíchat sedm dílů pět dní sušeného lógru a tři díly strusky smíchané s alkalickým poji-

dlem. Směs pak stačí vtlačit do tvárnice, čímž vznikne blok ideální do podloží cest. Stavaři by tím ušetřili hromady písku. Arulrajah přitom přesně ví, co činí – na univerzitě vede geotechnickou skupinu při Centru pro udržitelnou infrastrukturu. Hledá materiály vhodné k recyklaci a využití ve stavebnictví.

„Jednou jsem se díval na baristu, jak vaří kávu a lógr pak vyhazuje do koše.

Napadlo mě, že by se ten materiál dal zkusit,“ uvedl Arulrajah. „Jen kavárny v Melbourne, s nimiž spolupracujeme, vyprodukuje až 150 kilogramů lógru týdně,“ dodal. Jejich roční produkce lógru by prý stačila na pět kilometrů nových cest. Pokud by se týž přístup uplatnil celosvětově, mohly by vzniknout stovky kilometrů „kávových cest“, což by znamenalo významnou úsporu v produkci oxidu uhličitého.

Arulrajah si ale nedělá iluze, že by se všichni cestáři na světě dali na tak neotřelé stavební praktiky. V lokálním měřítku, třeba právě

v Melbourne, by to však podle něho mohlo fungovat. Jak do environmentálně udržitelného konceptu zapadá to, že zmíněné pětidenní vysušování lógru musí probíhat při padesáti stupních Celsia, však profesor nekomentoval. /mscl/

Foto: profimedia.cz

RECYKLACE. Lógr by už nemusel končit v odpadkových koších či ve výlevkách. Prokazatelně se může stát stavebním materiálem.